

Česká republika

Česká školní inspekce

Moravskoslezský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Bohumín Čs. armády 1026 okres Karviná

Čs. armády 1026, 735 81 Bohumín-Nový Bohumín

Identifikátor školy: 600 136 302

Termín konání komplexní inspekce: 4. – 7. březen 2003

Čj.:	146 1476/03-5096
Signatura:	kn3cw136

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY/ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Základní škola Bohumín Čs. armády 1026 se nachází v městském sídlišti. Výuka probíhá v komplexu čtyř vzájemně propojených pavilonů. Kapacita školy je využita, ve školním roce 2002/2003 je škola plně organizovaná, má 546 žáků a 23 tříd s průměrnou naplněností 23,7 žáků na třídu. Budovy základní školy jsou udržované a úpravné, jejich vnější i vnitřní vybavení je bezpečné a funkční. Škola prošla rozsáhlou generální opravou, která zčásti zasáhla do organizace školního roku 2001/02 i 2002/03. Venkovní areál školy je z části zatravněn, osázen dřevinami, ostatní plochy jsou soustavou hřišť na míčové hry a atletickým oválem upraveny pro sportovní aktivity. Exteriér i interiéru objektů působí velmi esteticky, což konstatovali v dotaznících i rodiče.

Škola jako příspěvková organizace, jejímž zřizovatelem je Město Bohumín, má šest odloučených pracovišť, vesměs výdejen školní jídelny na jiných školách, a sdružuje navíc mateřskou školu (ul. Čáslavská 335), dvě oddělení školní družiny s celkovým počtem 57 zapsaných dětí, školní jídelnu mateřské školy s kapacitou 140 jídel a školní jídelnu základní školy s kapacitou 950 jídel. Škola zaměstnává 31 pedagogů v základní škole a školní družině, čtyři pedagogy v mateřské škole a 28 provozních zaměstnanců. Rada školy není zřízena.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční/kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy ve škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům;
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy ve škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům;
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve vybraných předmětech;
- efektivnosti využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům za období roku 2002;
- personálních a materiálně-technických podmínek školního stravování, hodnocení dodržování finančních, výživových a spotřebních ukazatelů;
- dodržení limitu prostředků na platy, limitu prostředků na ostatní platby na provedenou práci a limitu počtu zaměstnanců;
- zúčtování státních prostředků včetně dodržení stanovených termínů;
- efektivní využívání finančních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu;
- zpracování výroční zprávy o hospodaření.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Pedagogický kolektiv tvoří 31 učitelů a dvě vychovatelky školní družiny. Tři učitelé nemají příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilost k výuce na základní škole, jedna vyučující má pouze odbornou způsobilost. Ostatní pedagogové i výchovná poradkyně, která vykonává funkci od roku 1979 a absolvovala potřebné kvalifikační studium, podmínky úplné kvalifikace splňují. Skladba úvazků je vyrovnaná a zohledňuje provoz školy, vzdělání a zkušenosti učitelů.

Věkové složení pedagogického sboru svědčí o nutné generační výměně, neboť pouze 39 %, tj. 12 vyučujících je ve věku do 45 let, 45%, tj. 14 vyučujících je ve věku do 55 let, dva nad 55 let a tři vyučující jsou důchodového věku a přesluhují.

Ředitelka školy má vysokoškolské vzdělání pedagogického směru, vykazuje 26 let pedagogické praxe, ve funkci je od roku 1999.

Ve škole jsou vytvořeny organizační předpoklady pro úspěšné vedení a motivování pracovníků. Základními nástroji řízení jsou roční a měsíční plány práce, pracovní porady a pedagogické rady. Ředitelka upřednostňuje výrazný manažerský styl řízení, který je založený na týmové spolupráci. Kompetence jsou rozděleny na jednotlivé vedoucí úseků, je formulována vzájemná zastupitelnost, jednání a rozhodnutí jsou založeny na demokratických vztazích. Školní řád je zpracován komplexně pro žáky i zaměstnance, je v souladu s platnými právními předpisy, vymezuje pravidla vnitřního režimu a klasifikace žáků. Organizace vyučování odpovídá obecně závazným právním předpisům i základním psychohygienickým zásadám.

Jsou zřízeny předmětové komise a metodická sdružení, jejich práce nese rysy systematickosti. Je zpracováno i prováděno promyšlené uvádění nových a začínajících učitelů i péče o nekvalifikované pedagogy. Plán kontrolní činnosti pojímá všechny řízené útvary, obsahuje analýzy a následná opatření. V hospitační činnosti je věnována pozornost různým oblastem výchovně vzdělávacího procesu, důležitou složkou je kontrola a hodnocení kvality práce jednotlivých pedagogických pracovníků. Hospitace procházejí analýzou s naznačenou zpětnou vazbou. Systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků svou propracovaností svědčí o cílevědomém řešení. Prostředky ze státního rozpočtu přidělené na další vzdělávání pedagogických pracovníků byly použity především na školení a semináře. Učitelé se podle stanovených priorit zúčastňují jednorázových i cyklických vzdělávacích akcí a školení včetně samostudia. Systém sebevzdělávání a odborného růstu je zajištěn, má komplexní charakter, zahrnuje všechny pedagogické pracovníky. Problémem zůstává nekvalifikovaná výuka cizích jazyků. Systém stimulování a pravidelného hodnocení pracovníků je vytvořen. Vedle osobního ocenění jsou stanovena konkrétní kritéria nadtarifních příplatků či odměn. Tyto částky jsou jednotlivým učitelům stanoveny adresně a diferencovaně.

Pracovníci školy mají zajištěn přístup ke všem potřebným informacím, osobní dokumentace žáků a zaměstnanců je kompletní a je řádně zabezpečena před zneužitím. Vnější informační systém školy je k veřejnosti otevřený. Rada školy není zřízena, pracuje však velmi aktivní rodičovské sdružení, pravidelně se konají třídní schůzky a konzultace. Aktuální informace jsou rodičům poskytovány vstřícnou formou, např. čtvrtletníkem Školní zpravodaj, který vydává spolu se školou výbor SRPŠ. Jako výraz vnitřní demokracie pracuje žakovská redakční rada, která vydává školní časopis ČSA LIFE. Propracovaným systémem se škola ve výchovné práci soustředila na kázeň, drogovou prevenci, snižování neomluvené a nadbytečné absence. V mimoškolních činnostech hraje nejdůležitější roli smysluplné využívání volného času žáků, je pro ně zřízeno celkem 20 zájmových kroužků. Škola se prezentuje na veřejnosti organizováním tradičních školních slavností, společenských akcí, přehlídek a soutěží.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2001/2002 je po formální i obsahové stránce zpracována v souladu s právní normou. Je přehledná a má vysokou vypovídající hodnotu. Její druhou částí je zpráva o hospodaření za rok 2002.

K příznivému klimatu přispívá výrazná loajalita učitelů, sounáležitost žáků se školou a k jejím cílům, přívětivé vztahy mezi učiteli a žáky, což ocenili i rodiče v dotaznících.

Personální podmínky vzdělávání a výchovy jsou hodnoceny jako vynikající.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Komplex budovy poskytuje dostatek výukových prostorů včetně potřebného sociálního zázemí. Chodby a klidové prostory umožňují bezpečné přesuny i pohybové aktivity v průběhu přestávek.

Vedle kmenových tříd je zřízeno sedm odborných pracoven, které jsou úpravné a přívětivé, jsou vybaveny aktuální informující výzdobou, názornými materiály a s pomůckami podporujícími výuku. Žákovský nábytek je podle potřeb opravován a doplňován novými kusy ve shodě s antropometrickými požadavky pro vzrůst žáků.

Prostorové zázemí pro tělesnou a sportovní výchovu je velmi dobré. Škola má dvě tělocvičny, první slouží jako sportovní sál, druhá je spíše posilovnou. K tělovýchovným školním aktivitám i mimo vyučování jsou využívány prostory rozsáhlého venkovního sportovního areálu, který však potřebuje zásadní rekonstrukci. Materiálně technické vybavení sportovním náčiním a tělovýchovným náradím je dostačující.

Výuka všech předmětů má podporu v materiální vybavenosti, jsou zajištěny ucelené aktualizované řady učebnic včetně doplňkové literatury odborného či encyklopedického charakteru. Škola využívá i ve výuce služeb městské knihovny. Učební pomůcky jsou průběžně doplňovány a obnovovány, řadu z nich si učitelé připravují svépomocí.

Škola má k dispozici radiomagnetofony, hudební nástroje a běžnou moderní audiovizuální a didaktickou techniku. Ke stávajícím počítačům, které škola již dříve pořídila z vlastních zdrojů, přibyla o prázdninách roku 2002 nová počítačová síť projektu Internet do škol kategorie E, tj. 10+1 počítačů s tiskárnou. Učebna výpočetní techniky je užívána především k výuce volitelného předmětu informatika (v 7. – 9. ročnících) a k činnosti tří zájmových útvarů. Učitelé mají v rámci samostudia a přípravy na vyučování k počítačům otevřený přístup. Další využití počítačů v jednotlivých předmětech nebo v mimoškolních aktivitách zatím naráží na personální a organizační problémy.

Účelnost a efektivnost využívání materiálních zdrojů je sledováno v rámci kontrol i hospitací.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání a výchovy jsou hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE ŠKOLE

Realizace vzdělávacích programů

Mimo jednu třídu – V.A, kde škola ve výuce postupuje podle vzdělávacího programu Obecná škola, je v ostatních třídách (a ročnících) realizován vzdělávací program Základní škola. V jedné třídě probíhá výuka s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy (VI.D). Škola realizuje výuku v 1. – 9. ročníku včetně tříd s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy v souladu se zařazením do sítě škol. Ve všech ročnících je časová dotace vyučovaných předmětů v souladu s učebními plány příslušných vzdělávacích programů, probírané učivo vychází z učebních osnov příslušného ročníku a je rozpracováno do tematických plánů. Kontinuita výuky předmětů mezi jednotlivými ročníky je zajištěna.

Vzdělávací kurikulum není programově připraveno, dlouhodobý koncepční cíl školy je deklarován záměry a souborem vytýčených úkolů z oblast vzdělání, výchovy, mimoškolní činnosti a spolupráce s rodiči. Jejich realizace je rozpracována pro daný školní rok v řízených orgánech. Zatím chybí celistvá koncepce, která by zahrnovala i nově přidružené součásti školy.

Vedená povinná dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání i jeho výsledky.

Způsob kontroly plnění učebních plánů a osnov je účinný.

Výchovně-vzdělávací činnost školy je v souladu s realizovanými vzdělávacími programy.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v jazykových předmětech

Všichni navštívení vyučující českého jazyka splňují požadavky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku. Jedna vyučující z pěti navštívených má pro výuku cizího jazyka plnou kvalifikaci, dvě vyučující mají pro výuku pouze pedagogickou způsobilost, další dvě jsou nekvalifikované. V mnohých hospitovaných hodinách se projevila u méně zkušených učitelů jejich metodická a organizační nejistota. Naopak vynikaly hodiny českého jazyka v 6. ročníku a dále hodina německého a ruského jazyka, a to především pro vysokou míru organizační preciznosti a v hodině ruského jazyka navíc pro vysoké zaujetí žáků.

Na počátku vyučovacího procesu si učitelé stanovili zřetelné a srozumitelné cíle hodin, nechyběla účinná vstupní motivace. Během práce byli žáci sledováni, oceňováni za dobrý výkon a snahu. Veškeré písemné práce či slovní výstupy žáků byly vyhodnocovány a klasifikovány z hlediska postupu a úspěšnosti. Žáci prokazovali zájem a velmi dobré znalosti. K udržení zájmu i kázně využívali učitelé metody průběžné motivace, slovního povzbuzování a častého střídání činností, do kterých byly začleněny i pestré formy relaxace a práce oddychového rázu.

Učební osnovy jednotlivých ročníků jsou rozpracovány do přehledných a účelných tematických plánů. Množství předávaných informací bylo přiměřené, souhlasilo s vytýčenými cíli i s učebními osnovami. Struktura hodin odpovídala věkové kategorii žáků. Vyučující volili přiměřené tempo, výuka byla věcná a odborně správná, organizační pokyny jasné a srozumitelné.

Při vlastní výuce byly uplatněny z větší části frontální metody, jen ve dvou hodinách proběhla činnost ve skupinách. Žáci byli vedeni k širší aplikaci učiva formou individuálního úkolu či samostatné práce.

Ve většině hodin byl čas efektivně využíván, jednotlivé aktivity byly za sebou logicky řazeny. Vytčených cílů nebylo vždy dosaženo, v několika případech došlo i k prodloužení výuky na úkor přestávky. Interpretace učiva byla správná, převažovala logičnost a funkčnost při uvádění příkladů. Didaktické principy byly vcelku respektovány, v některých hodinách chyběla při výuce větší podpora zásady názornosti a vlastní aktivity žáků. Převážná část výuky byla vedena v příslušném cizím jazyce.

Z reakcí žáků se dal vyzorovat zřetelný návyk na frontální pojetí výuky s převažující dominancí učitelů. Interakce a komunikace se při výuce řídila jasnými pravidly jednání, jež žáci akceptovali. Vlastní projev žáků nebyl častý a ne vždy byl vytvořen prostor pro vyjádření vlastního názoru. Jen v několika hodinách byli žáci vedeni k sebehodnocení. Osobnost žáka byla respektována, většina učitelů se snažila vystupovat partnerským způsobem.

V mnoha hodinách byla vhodně a účelně použita didaktická technika, vedle učebnic připravili učitelé alternativní texty, vlastní materiály a pracovní listy.

Výuka ve sledovaných hodinách je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Průběh a výsledky vzdělávání v matematice a informatice

Hospitována byla výuka matematiky a volitelný předmět informatika. Veškerá výuka byla zajištěna vyučujícími s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Tato skutečnost se pozitivně

projevila i na její kvalitě. Časové týdenní dotace jsou v souladu s učebními plány (jedna hodina matematika probíhala ve třídě, kde je realizován vzdělávací program Obecná škola).

Vstupní motivace žáků spočívala v seznámení s programem hodiny. V dalším průběhu výuky byly zájem a pozornost žáků udržovány aktualizací a vhodným výběrem témat. Ve většině hodin převládla pracovní atmosféra, ve které žáci pracovali bez napětí, ale přitom pozorně a soustředěně, v souladu s požadavky na využitelnost získaných vědomostí a dovedností v dalším studiu. Pozitivní výsledky práce žáků byly hodnoceny slovně pochvalou či povzbuzením. Všechny základní ukazatele v oblasti plánování a přípravy výuky byly splněny. Učivo v hospitovaných hodinách odpovídalo osnovám a výukový cíl byl přiměřený možnostem žáků. Předložené tematické plány korespondují s osnovami, jsou respektovány vyučujícími stanovené časové dotace pro jednotlivá témata. Při určení výukového cíle učitelé přihlíželi k aktuálnímu složení třídy. Formulovaný cíl každé vyučovací jednotky vždy korespondoval s nácvikem potřebných poznatků a dovedností, které jsou zahrnuty do standardu vzdělávání. Je zajištěna kontinuita výuky výše uvedených předmětů mezi jednotlivými ročníky.

Organizace vyučovacích jednotek svědčila o jejich velmi dobré přípravě, využívala střídání činností. Použité vyučovací metody respektovaly úroveň poznání, byly přizpůsobovány aktuálním podmínkám ve třídě. Podstatná část hodin byla zaměřena na procvičování, upevňování již získaných vědomostí a další zdokonalování již nabytých praktických dovedností (informatika). Často sledovanou výukovou formou byla frontální samostatná práce doplněná individuální prací jednoho nebo více žáků u tabule, výklad učitele, případně frontální rozhovor. Nechyběla však i skupinová práce. Důraz u praktických činností (sledováno v informatice) byl dáván na individuální nebo týmové zvládnutí zadaného úkolu, resp. ověření teoretických poznatků praktickou zkušeností. Vyučující s úspěchem využívali různé aktivizační metody. Součástí řízené samostatné práce byla průběžně prováděna kontrola výsledků činností - čas určený na tuto činnost byl zcela dostatečný. Žáci většinou prokazovali schopnost aplikace osvojených postupů a dovedností. Ve volitelném předmětu informatika pracovali žáci u počítačů samostatně nebo ve dvojicích a ze strany vyučujícího jim byla poskytována dle potřeby kvalifikovaná individuální pomoc. Organizační pokyny vyučujících byly jasné a srozumitelné. Výběr informací byl přiměřený náročnosti učiva a podmínkám třídy. Během výuky bylo pracováno s učebnicemi či jinými učebními texty; využití pomůcek nebo písemných materiálů připravenými učiteli zvyšovalo efektivitu výuky. Vyučujícími byl vytvářen prostor pro vyjadřování vlastního názoru, s žáky byla vedena diskuse (zaznamenáno ve většině hodin), ve dvou hodinách bylo zaznamenáno předkládání žáky alternativních způsobů řešení. Bylo přihlíženo k schopnostem žáků, jejich individuálním potřebám - učitelé zohledňovali individuální možnosti žáků. Čas určený pro samostatnou práci byl dostatečný. Ve všech hodinách bylo realizováno závěrečné shrnutí, ne vždy však vyučující využili k tomuto účelu časový prostor vyučovací jednotky. V hospitovaných hodinách nebyly pozorovány zásadní metodické nedostatky a po odborné stránce je výuka velmi dobrá. Vyučování probíhalo ve vyhovujících psychohygienických podmínkách, a to zejména účelným řízením tempa výuky. Ne vždy je pamatováno na zařazení ve výuce relaxačních prvků. Během výuky bylo pracováno s učebnicemi či jinými učebními texty; využití pomůcek nebo písemných materiálů připravenými učiteli zvyšovalo efektivitu výuky. Výuka matematiky probíhala v kmenových třídách, informatiky v počítačové učebně.

Pro zájemce - účastníky soutěží jsou organizovány konzultační hodiny, individuálně dle dohody s vyučujícím doučování z matematiky, je zřízen matematický kroužek.

Průběh a výsledky vzdělávání v matematice a informatice jsou souhrnně hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v chemii a fyzice

Hospitována byla výuka chemie a fyziky u všech vyučujících těchto předmětů přítomných v době inspekce. Úplná kvalifikovanost vyučujících měla pozitivní vliv na kvalitu výuky. Týdenní časová dotace vyučovacích hodin ve všech třídách v chemii a fyzice je stanovena tak, aby bylo zajištěno splnění minimálního počtu hodin určeného učebním plánem (v případě tříd 9. ročníku je tento požadavek splněn).

Vstupní motivace žáků spočívala vždy v seznámení s cílem hodiny spojeným s výzvou k dobré vzájemné spolupráci. V dalším průběhu výuky byly zájem a pozornost žáků udržovány aktualizací a výběrem příkladů (cvičení), nabídkou činností které byly zajímavé svým obsahem nebo blízká životním zkušenostem a mentalitě. Pozitivní motivaci napomáhalo také plnění úkolů při skupinové práci a jejich následné posouzení vyučujícím. V hodinách převládla pracovní atmosféra, ve které žáci pracovali bez napětí, většinou pozorně a soustředěně, v souladu s požadavky na využitelnost získaných vědomostí a dovedností v další výuce. Žáci byli průběžně hodnoceni, nejaktivnější v závěru hodin byli klasifikováni stupněm vynikající. Podklady pro hodnocení získávají vyučující realizací tří až čtyř laboratorních prací, znalosti ověřují krátkými písemnými pracemi, zkoušením. V průběhu hodiny mají žáci možnost prezentovat své referáty na určené téma; podporováno je jejich zapojení do soutěží (např. formou konzultací). Zájemci o prohloubení znalostí z chemie mají možnost práce v chemickém kroužku a zvolit si jako volitelný předmět seminář a praktika z přírodovědných předmětů. Systém hodnocení má výrazně motivační charakter, pozitivně ovlivňuje vlastní proces učení i zapojení do předmětových soutěží.

Organizace vyučovacích jednotek svědčila o jejich kvalitní přípravě, využívala střídání činností, komunikace byla v maximální možné míře vedena s respektem osobnosti žáka. Žáci měli dostatek prostoru pro vlastní aktivní projev čehož také přiměřeně využívali, dostatečně zastoupená byla v celkové struktuře vyučovací jednotky samostatná práce. Ve všech vyučovacích jednotkách bylo poukazováno na význam nových poznatků pro praxi, žáci konfrontovali své praktické zkušenosti s teorií. Dostatečný prostor, a to vždy, byl věnován demonstračním pokusům prováděných učiteli nebo žáky; v jedné vyučovací hodině žáci prakticky prováděli měření na laboratorních váhách. Pro závěrečné shrnutí poznatků, zobecnění, byl vymezen dostatečný časový prostor. Výuka byla vedena věcně i odborně správně.

Vyučování probíhalo ve vyhovujících psychohygienických podmínkách (zejména podnětnost pracovního prostředí), a to s respektováním pracovního tempa žáků jejich věku a individuálním predispozicím. Materiální zdroje podporující výuku byly využity v maximální míře - výuka probíhala v odborných učebnách, potřebné pomůcky byly k dispozici a využívány. Žáci pracovali s učebními texty, dovedli vyhledávat potřebné informace.

Průběh a výsledky vzdělávání v chemii a fyzice jsou hodnoceny jako vynikající.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech vlastivěda, přírodověda a prvouka

Až na jednu učitelku prvouky, která studuje učitelství pro 1. stupeň v dálkovém studiu, splňují všichni navštívení vyučující požadavky odborné a pedagogické způsobilosti pro daný typ školy. Kvalita výuky u vyučujících bez patřičné odborné a pedagogické způsobilosti tím není nikterak dotčena. Sledovaná výuka byla účelně motivovaná jak v úvodu, tak v průběhu hodiny. Nová látka navazovala na dřívější poznatky žáků ověřené při opakování, které bylo včleněno nenásilně a přirozeně do struktury hodin a poskytovalo vyučujícím i žákům zpětnou vazbu. V hodnocení převládá aspekt pozitivní motivace.

Organizace a metody výuky byly voleny účelně s ohledem na výchovně vzdělávací cíle, schopnosti žáků a materiální zabezpečení. V hojné míře byla využita individuální práce, již méně skupinová práce. Vyučující dovedli rozmanitou činností udržet aktivní zájem žáků, kteří tak mohli používat vlastní postupy a různé informační zdroje. Ve všech hodinách byly zařazeny krátké relaxační chvílky, které přispěly k velmi dobré psychohygieně.

V hodinách převládala klidná, pracovní atmosféra, žáci projevovali návyk na aplikovaný styl výuky. Oblast komunikace žáků je na velmi dobré úrovni, ojediněle ještě není zvládnuta oblast argumentace a prezentace vlastní práce. Komunikace vyučujících, pohotovost a kvalita vyjadřování byly ve všech hodinách velmi dobré.

Vyučovací proces probíhá v běžných školních třídách dobře vybavených audiovizuální technikou. Všichni žáci školy mají k dispozici učebnice, pracovní sešity, jejich množství i kvalita je dostačující. Vybavení učebními pomůckami je na dostatečné úrovni.

Úroveň výuky prvouky, vlastivědy a přírodovědy je hodnocena jako velmi dobrá.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v přírodovědných a společenských předmětech (přírodopis, dějepis, občanská výchova, zeměpis)

Výuka sledovaných předmětů je zajišťována vyučujícími s odbornou a pedagogickou způsobilostí.

V úvodu většiny hospitovaných hodin nechyběla vstupní motivace, která vyučujícímu umožnila navodit potřebnou atmosféru - zaujmout žáky problémem, aktivizovat je. Celkově byly hodiny motivačně na velmi dobré úrovni, individuálně se objevovaly soutěživé prvky a pozitivní posilování. Ve výuce byla zaznamenána i průběžná motivace. Bylo realizováno závěrečné hodnocení výsledků vyučovacích činností s ohledem na cíl hodiny a pracovní výsledky žáků. Objevily se i prvky sebehodnocení. Podklady pro hodnocení získávají učitelé ústním zkoušením, krátkými písemnými pracemi, testy a ohodnocením za aktivní práci v hodině. Pravidelně jsou hodnoceny i laboratorní úlohy (přírodopis). Otázky kladené žákům byly zaměřeny nejen na pamětní zvládnutí učiva, ale i na pochopení vztahů a souvislostí. Vyučující oceňují u žáků snahu a pokrok, v hodnocení byly respektovány jejich individuální dispozice.

Zvolené učebnice a další učební texty odpovídají realizovanému vzdělávacímu programu, jejich množství i kvalita je až na malé množství chybějících atlasů ČR postačující. Učební pomůcky pro tyto předměty jsou k dispozici v odpovídající kvalitě a množství, zároveň s didaktickou technikou byly využity vždy účelně. Nechyběly pomůcky vlastní - učitelů, popř. pomůcky vyrobené svépomocně. Výuka probíhala vždy v kmenových třídách, pro sledované předměty nejsou zřízeny odborné ani poloodborné učebny.

Řazení vyučovacích hodin, jakož i pracovní prostředí tříd je z psychohygienického hlediska přínosné a má vliv na pracovní nasazení žáků. V hospitovaných hodinách byla pozorována velmi kvalitní příprava tabule. Podstatná část hodin byla zaměřena na procvičování a upevňování již získaných vědomostí a další zdokonalování již nabytých praktických dovedností. Často sledovanou výukovou formou byla frontální samostatná práce doplněná individuální prací žáků u tabule, výklad učitele, případně frontální rozhovor. Ve dvou hodinách byla zařazena i skupinová práce. Důraz u praktických činností (sledováno v přírodopise) byl dáván na individuální nebo týmové zvládnutí zadaného úkolu, resp. ověření teoretických poznatků praktickou zkušeností. Vyučující s úspěchem využívali různé aktivizační metody. Součástí řízené samostatné práce byla průběžně prováděna kontrola výsledků činností - čas určený na tuto činnost byl zcela dostatečný. Žáci většinou prokazovali schopnost aplikace osvojených postupů a dovedností. Organizační pokyny vyučujících byly jasné a srozumitelné.

Výběr informací byl přiměřený náročnosti učiva a podmínkám třídy. Během výuky bylo pracováno s učebnicemi či jinými učebními texty; využití pomůcek nebo písemných materiálů připravenými učiteli zvyšovalo efektivitu výuky. Vyučujícími byl vytvářen prostor pro vyjadřování vlastního názoru, s žáky byla vedena diskuse a v řadě hodin byla umožněno žákům předkládat alternativní způsoby řešení. Bylo přihlíženo k schopnostem žáků, jejich individuálním potřebám - učitelé zohledňovali individuální možnosti žáků (nadání, zdravotní postižení apod.). Vyučovací čas byl ve většině hodin využíván efektivně, nevznikaly prostoje způsobené např. ukázkováním žáků. Čas určený pro samostatnou práci byl dostatečný. V hospitovaných hodinách nebyly pozorovány zásadní metodické nedostatky a po odborné stránce je výuka na vynikající úrovni.

Výuka měla klidný, pracovní charakter. Zjevná byla tendence dát žákům především základní sumu vědomostí a dovedností. Důraz byl kladen na praktickou aplikaci. Rozvíjeny byly komunikativní dovednosti s odbornou argumentací. Verbální a neverbální projev vyučujících byl na velmi dobré úrovni. Z jednání učitelů a reakcí žáků lze usuzovat, že učitelé mají přirozenou autoritu a pozitivně jsou rozvíjeny vzájemné vztahy učitel - žák, žák - žák. Komunikace je založena na vzájemné důvěře. Učitelé svou autoritou pozitivně ovlivňovali průběh hodiny. Žáci projevovali pozitivní vztah k výuce svým aktivním přístupem. Pozitivní je i jejich zapojení do předmětových soutěží (přírodopisná, dějepisná a zeměpisná olympiáda), spolupráce s Meteorologickým ústavem v Ostravě. Pozitivně se na práci žáků projevuje i jejich účast ve volitelném předmětu seminář a praktikum ze zeměpisu.

Celkově jsou průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech hodnoceny jako vynikající.

Skupina předmětů výchovného charakteru

Byly navštíveny hodiny praktických činností, hudební a tělesné výchovy na 1. stupni ZŠ. Výuka byla až na jednu hodinu hudební výchovy zajištěna vyučujícími s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Kvalita navštívených hodin byla na srovnatelné úrovni.

Všechny sledované hodiny se vyznačovaly vysokou mírou motivace a kultivované komunikace s žáky. Charakteristickým znakem byly nejen vstupní, ale i průběžná motivace. Motivace a hodnocení vyučujících byly vesměs kladné, žáci byli sami ve výuce aktivní a projevovali pozitivní vztah nejen ke sportovním disciplínám, ale i ke zpěvu či pracovním činnostem.

Plánování a příprava výuky vychází z platných učebních osnov a na ně navazující tematické plány. Vlastní příprava vyučovací hodiny je plně podřízena sledovanému cíli, vyznačuje se pečlivou přípravou a zajištěním vhodných podmínek výuky (materiální, prostorové).

Struktura sledovaných hodin odpovídala věkovým zvláštnostem žáků, jejich pohlaví a výukovým cílům. Organizační pokyny byly jasné a žákům srozumitelné. V hodinách bylo umožněno úspěšné uplatnění všech žáků a efektivita využití vyučovacího času byla vysoká.

Výuka probíhala (mimo jednu hodinu tělesné výchovy, při které byla využita tělocvična) v kmenových třídách, všechny poskytovaly pedagogicky podnětné prostředí a byly uzpůsobeny svým uspořádáním organizačním formám hodiny. Psychohygienické požadavky na prostředí byly splněny. Výuka sledovaných předmětů je dostatečně zajištěna odpovídajícím fondem učebnic, učebních textů (hudební výchova) a názornými didaktickými pomůckami. Mnohé z nich byly použity (zejména v hodině praktických činností).

Struktura sledovaných hodin odpovídala věkovým zvláštnostem žáků, jejich pohlaví a výukovým cílům. Organizační pokyny byly jasné a žákům srozumitelné. V hodinách bylo umožněno úspěšné uplatnění všech žáků a efektivita využití vyučovacího času byla vysoká.

Všichni žáci se zapojili do rytmických a intonačních cvičení v nižších třídách a do společného zpěvu písní. Hudební repertoár vycházel nejen ze zájmu žáků, ale i z motivovaných činností a probíraného učiva. V hodinách tělesné výchovy žáci pracovali v družstvech a činnosti byly střídány tak, aby pohyb byl všestranný a žáci měli k němu co nejvíce příležitostí. Vždy bylo dbáno na bezpečnost. V praktických činnostech byl jasně stanoven postup prací, bylo dbáno na správnou realizaci, čistotu a bezpečnost.

Verbální a neverbální komunikace mezi učiteli a žáky byla velmi dobrá, vyučující dbali na dodržování psychohygieny a základních pravidel bezpečnosti. V průběhu všech hospitovaných hodin bylo zřejmé dodržování dohodnutých pravidel a kladný přístup většiny žáků k výuce.

Úroveň výuky sledovaných předmětů dané skupiny hodnocena jako velmi dobrá.

Výsledky vzdělávání a výchovy

Škola zjišťuje bezprostřední výsledky vzdělávání vlastními evaluačními nástroji, jsou to především pravidelné kontrolní práce zaměřené na vědomosti srovnávacího charakteru. Jejich výsledky procházejí rozбором, jsou přijata opatření, je sledována jejich účinnost a zpětná vazba. Vědomosti a jiné dovednosti ověřují vyučující pomocí pravidelných písemných prací, dílčími testy a ústním zkoušením. Z dalších oblastí se škola zaměřuje na hodnocení převážně písemných projevů žáků, pravidelně vyhodnocuje úroveň žákovských prací, písemností a výtvorů. Výsledky jsou průběžně vzájemně vyučujícími konzultovány, kontrolovány a srovnávány v jednotlivých ročnících. Vlastní formativní systém hodnocení žáků je používán jen individuálně. Součástí hodnocení výchovně vzdělávacího procesu je vyhodnocování úkolů daných ročním plánem, sledování výkonů tříd v kontrolních pracích a rozbor jejich klasifikace v pololetí.

Stejným vyhodnocováním prochází nadstavbová činnost školy – volnočasové aktivity, spolupráce s partnery atd. Výroční zpráva za školní rok 2001/2002 obsahuje o této oblasti dostatečně vypovídající údaje.

Žáci školy se úspěšně zúčastňují různorodých soutěží na úrovni města, ale i okresu (olympiáda v českém jazyce, konverzační soutěž AJ, zeměpisná olympiáda, Mladý historik). Další úspěchy se týkají aktivního zapojení školy do sportovních akcí a soutěží se školní, městskou i regionální působností.

Škola úspěšně realizuje zvolené vzdělávací programy. Práce v hodinách byla plánovitá, promyšlená, s důrazem na vzdělávací cíl, efektivitu práce a získané vědomosti. Nižší úroveň aktivizace žáků v některých hodinách byla způsobena metodami práce, které jsou založené na frontální výuce s dominantním postavením učitele. Žáci se projevili jako otevření, vstřícní, se zájmem o výuku i o školu. Výsledky vzdělávání jsou zjišťovány, kontroly obsahují zpracované analýzy i kroky k nápravě.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Školní družina

Školní družina má dvě oddělení s celkovým počtem 49 zapsaných žáků, provoz je zabezpečen dvěma plně kvalifikovanými vychovatelkami s pracovními úvazky 1,0 a 0,86.

Družina je umístěna v prostorách, které poskytují podmínky pro veškeré mimoškolní aktivity. Místnosti jsou estetické a bezpečné s odpovídajícím hygienickým zázemím. Materiálně je družina velmi dobře vybavena pro různorodou zájmovou činnost, rekreaci i individuální přípravu na vyučování. ŠD může také využívat veškeré školní prostory: malou i velkou tělocvičnu, venkovní sportovní hřiště a školní dvůr.

Celoroční plán ŠD je vypracován, denní činnost vychází z kalendáře tradičních i aktuálních akcí školy a družiny, zahrnuje především odpočinkové a zájmové aktivity. Rozborem výkazů a týdenních plánů bylo zjištěno, že zvýšená pozornost je věnována výtvarným a manuálním aktivitám, zájmové činnosti a motivovanému pobytu v přírodě.

Řád školní družiny je vypracován, žáci i rodiče s ním byli na počátku školního roku seznámeni. Dokumentace je vedena přehledně, funkčně a v souladu s platnými legislativními požadavky. Obecně závazná vyhláška Městského úřadu Bohumín stanovila výši příspěvku na částečnou úhradu neinvestičních nákladů ŠD ve výši 120,- Kč na měsíc a žáka. Platba je bezhotovostní.

V době konání inspekce se projevila ukázněnost a zájem dětí pro danou činnost, vztahy mezi vychovatelkami a dětmi jsou vstřícné a přátelské.

Prostorové podmínky školní družiny jsou velmi dobré. Provoz školní družiny je po personální i materiální stránce kvalitně zajištěn, výchovně vzdělávací činnost je plánována, její zaměření vychází z daných podmínek.

Vyhodnocení dotazníků pro rodiče

89 rodičů 4. a 8. tříd bylo osloveno v dotazníkové anketě, vrátilo se 86 dotazníků.

Rodiče vyjádřili spokojenost (hodnocení 1 a 2):

- s informovaností rodiny o výsledcích dítěte (89%)
- se vzdělávacím programem (86%)
- s názorností výuky (84%)
- s vyváženou klasifikací (83%)
- se spravedlivým hodnocením (80%)

Nejčtenější nespokojenost (hodnocení 3 a 4) vyjádřili rodiče a žáci:

- s nepravidelným využíváním počítačů při výuce (55%)
- s malým prostorem pro vyslovení názoru (40%)
- s úrovní hygienického zázemí (45%)

Slovně se rodiče vyjádřili pochvalně o vstřícnosti některých pedagogů a o jednotlivých aktivitách a akcích školy. Velmi pozitivně rodiče vnímají probíhající rekonstrukci budovy, estetické prostředí interiérů a vnějšího vzhledu školy. Kritická sdělení se týkala malé možnosti využívat počítačové vybavení všemi dětmi a nízké úrovně sociálního zařízení v pavilonu žáků 1. stupně. Sdělení a připomínky byly s ředitelkou projednány a budou sloužit jako podnět pro další práci a rozvoj školy.

Soulad zřizovací listiny a rozhodnutí o zařazení do sítě škol

Údaje uvedené ve Zřizovací listině Základní školy Bohumín Čs. armády 1026, okres Karviná ze dne 26.11.2002 jsou ve shodě s Rozhodnutím o zařazení do sítě škol MŠMT ČR čj. 11 106/03-21 ze dne 31.1.2003.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Výroční zpráva o činnosti školy základní školy, šk. rok 2001/2002;
2. Rámcový plán práce, školní rok: 2002/2003;
3. Organizační řád ZŠ;
4. personální dokumentace zaměstnanců s osobními čísly 49800, 44100, 62100, 59100;
5. Zřizovací listina vydaná dne 2. 7. 1995;
6. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení čj. 23353/02-21 platné od 1. 6. 2001;
7. Výkaz o ZŠ
8. třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy;
9. Rámcový plán DVPP;
10. Koncepce rozvoje školy;
11. Plán kontroly a řízení;
12. seznam integrovaných žáků;
13. zápisy pracovních porad, pedagogických rad;
14. rozvrhy hodin, tematické plány pro rok 2002/2003;
15. podkladová inspekční dokumentace vyplněná ředitelkou školy;

ZÁVĚR

Z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti vyučujících je celková situace v ZŠ až na malé výjimky příznivá. V řízení školy se výrazně projevují prvky moderního školského managementu.

Škola má potřebné materiální zdroje, také prostorové podmínky jí dovolují úspěšně realizovat zvolené vzdělávací programy.

Vzdělávání probíhá v podmínkách, které umožňují koncepční a systematickou práci, jež probíhá s výraznou podporou pracovníků školy, rodičovské veřejnosti i zájmu žáků.

Ve vzdělávání a výchově se pozitivně projevuje pedagogická zdatnost a zkušenost učitelů. Díky účelné výuce, důslednému spojení teorie s praxí a respektování didaktických zásad byly hodiny účinné a po výchovné stránce přínosné.

Školní jídelna je moderně zařízena a má podmínky pro poskytování stravy v souladu s finančními, výživovými a spotřebními ukazateli.

Od předchozí inspekce v roce 1999 došlo k posunu v oblasti materiálního zabezpečení výuky, problémem zůstává nekvalifikovaná výuka především cizích jazyků.

Na základě výše uvedených skutečností lze konstatovat, že škola pracuje systematicky a koncepčně, má podmínky pro plynulou a úspěšnou práci.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Šárka Hanušová	Šárka Hanušová v.r.
Členové týmu	Mgr. Václav Leikep	Václav Leikep v.r.
	Mgr. Kazimír Worek	Kazimír Worek v.r.

Další zaměstnanci ČŠI

Ing. Lada Bednárová

Libuše Švecová

Ing. Pavel Hon

V Ostravě dne 28. března 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 28. března 2003

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu	Podpis
Mgr. Jiřina Fismolová, ŘŠ	Jiřina Fismolová v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy - KÚ	2003-04-25	146 1771/03-5096
Zřizovatel – MěÚ Bohumín	2003-04-25	146 1770/03-5096

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly vzneseny.